

Erfaringskunnskap som ressurs i brukermedvirkning

Nikolai Raabye Haugen
Gunnhild Berglen

Erfaringskonsulenter i forskning

Sammen om helse i nord

Først – Det viktigste

Hva er forskjellen på en

Deltaker

Informant

Brukermedvirker

«Gode begreper er som fluepapir. Alt fester seg ved dem.» Theodor Adorno

Vær presis. Finn ut om vi snakker om den samme tingen. Snakker vi om epler eller om jordepler? Blir en kake med ulike ingredienser det samme bare fordi den heter det samme?

Forankring

- Lov om helseforetak m.m., §35: Regionalt helseforetak skal sørge for at virksomheter som yter spesialisthelsetjenester og andre tjenester som hører naturlig sammen med dette, etablerer systemer for innhenting av pasienters og andre brukeres erfaringer og synspunkter.
- Nasjonale retningslinjer og veiledninger, og i søknader til Helse Nord <https://www.helse-nord.no/forskning-og-innovasjon/forskningsmidler-i-helse-nord>
- Se også vår side om brukermedvirkning <https://www.unn.no/fag-og-forskning/forskning/brukermedvirkerne-vi-er-deres-perspektivforflyttere>

Kunnskap (erstatte det oldnorske kunnleikr)

- **ETYMOLOGI** fra middelnedertysk *kunschap, kuntschap* 'kjennskap'

- 1 **LITTERÆRT** [kjennskap](#)

- 2 tilegnet viten, innsikt, forståelse; lærdom

- 3 **FORELDET, BIBELSPRÅK** kyndighet, dyktighet (især i et praktisk fag)

Erfaringskunnskap

- kunnskap tilegnet gjennom erfaring <https://naob.no/ordbok/erfaringskunnskap>
- Å oppleve noe gir ikke av seg selv en erfaringskunnskap, tilstedeværelsen må følges av en refleksjon, en omsetning av erfaringa til noe som går fra kjennskap til en hendelse til kunnskap om sånne hendelser.
- – Gjennom erfaringsmedarbeideres dialog og refleksjon med seg selv og andre blir erfaringskunnskapen hele tiden til. Den er ikke bare er kunnskap som «er» der og noe man «har». Utvikling av erfaringskunnskap er møysommelig, tidkrevende og personlig krevende arbeid. Dette fordrer igjen tjenester som har villighet, interesse og åpenhet til å romme og ta i bruk denne kunnskapen
<https://erfaringskompetanse.no/nettbutikken/det-er-litt-som-et-eget-sprak/>

Mange måter å prøve å få til noe av det samme

- Brukermedvirkning
- Tjenestedesign
- NABC (need, approach, benefits, competition)

((Og det ble tross alt Skam ut av NABC!))

Brukermedvirkninga har tradisjonelt hatt to røtter;

- en kommersiell erkjennelse at det å forstå kundeadferd vil lønne seg og at fokusgrupper av kunder vil gi verdifull informasjon til virksomheten
- aktivismen i funksjonsnedsatte miljøer, en kamp for like rettigheter og ikke minst retten til å bli hørt

Er det viktig hvem som sier det?

- Trenger vi egentlig originalmusikk?
- Teksten og notene = musikken
- Er artisten viktig?
- Er det bra nok å bare gjenfortelle litt?

Et eksperiment: Hvordan opplever vi musikk

Representasjon gir legitimitet til brukermedvirkningen

- Representasjon har vært en kampsak for mange grupper. Det har blitt latterliggjort og sett på som unødvendig og styrete.
- «Det var da helt unødvendig å gi kvinner stemmerett, om det var noe de var opptatt av kunne de bare fortelle det til sin ektemann. Og så kunne han vurdere om dette var noe som skulle snakkes om i politiske partier, eller påvirke beslutninger»
- Samme typer argumentasjon brukes i dag om minoriteter, om urfolk, om skeive, om funksjonsnedsatte – og om pasienter
- Derfor betyr det noe at det er **jeg** som snakker her. At det er genuin representasjon, at det er brukersida som veileder forskerne om brukermedvirkning

Brei representasjon- Hvem er de vi ikke ser?

De som ikke opplever nytte av den behandlingen helsevesenet tilbyr

De som er for syke

De som har blitt friske og ikke er interessert i forskning

Barn – enten de er pasientgruppe eller pårørende

Folk med ulike nevropsykriatriske diagnoser, som autisme

Utviklingshemmede

Demente og andre med kognitive vansker

De som forstår norsk dårlig

Dyslektikere

De tvangsinnlagte

De som ikke har samtykkekompetanse

Velkommen i alle pausene i dag
– vårt eget brettspill med
brukermedvirkningserfaringer
som innsatsfaktor!

Ta gjerne kontakt!

klinisk.forskningsavdeling@unn.no
gunnhild.berglen@unn.no

[Nettside for brukermedvirkning i forskning ved UNN](#)

helse-nord.no

facebook.com/helsenord

twitter.com/helsenord